

Detaljhandeln med alkoholdrycker i livsmedelsaffärer

Allt för hälsan .

STV

INNEHÅLL

TILL LÄSAREN	4
FÖRSÄLJNING AV ALKOHOLDRYCKER	5
Detaljhandel	5
Definitioner som avser alkoholdrycker	5
Anskaffning av drycker	5
Föreskrifter om försäljningspersonalen	6
Försäljningstider	6
Placering av alkoholdrycker	6
Prissättning av alkoholdrycker	6
Annonsering av alkoholdryckers priser	7
Försäljning av alkoholdrycker på kredit och kreditarrangemang	7
Reklam och andra säljfrämjande åtgärder för alkoholdrycker	7
FÖRBUD FÖR FÖRSÄLJNING AV ALKOHOLDRYCKER	8
Åldersgräns för inköp är 18 år	8
Kund som uppträder störande eller är berusad	9
Missbruk av alkoholdrycker och otillåten förmedling	9
ÖVERVAKNING AV DETALJHANDEL	10
Tillståndshavarens egenkontroll	10
Myndighetsövervakning	10
Myndighetens rätt till inspektion och information	10
Påföljder vid överträdelser	11
ANSÖKAN OM DETALJHANDELSTILLSTÅND FÖR ALKOHOLDRYCKER	11
Detaljhandelstillstånd	11
Ansökan om detaljhandelstillstånd	11
Förutsättningar som gäller tillståndshavare	11
Under bildning varande bolag och övriga samfund	12
Krav på verksamhetsområde och FO-nummer	12
Krav på detaljhandelsstället	12
Ansökningarnas behandlingstider	13
Sökande av ändring	13
Ändringar som sker på detaljhandelsstället	13
Ändringar i ett företags ägarförhållanden och förvaltning	13
Namnändringar	13
Verksamhetens upphörande	13
TILLSTÅNDS- OCH TILLSYNSAVGIFTER	14
STADGANDEN OCH BESTÄMMELSER	14
KONTAKTINFORMATION	14

TILL LÄSAREN

Denna anvisning behandlar försäljningen av drycker som har framställts genom jäsning och innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol i livsmedelsbutiker, kiosker och på servicestationer. Anvisningen är avsedd som hjälpmedel för företagare som idkar detaljhandel med alkoholdrycker samt för anställda i branschen.

I anvisningen har beaktats alkohollagens nya bestämmelser om prissättning av och prisreklam för alkoholdrycker som trädde i kraft 1.1.2008. De nya bestämmelserna förbjuder givandet av mängdrabatt samt utannonsering av kortvariga extrapriser på alkoholdrycker utanför försäljningsstället. Bestämmelserna om varningstexter på alkoholdrycksförpackningar träder i kraft först 1.1.2009 och behandlas därför inte i denna anvisning.

Anvisningen har utarbetats i samarbete med Finlands dagligvaruhandel r.f., Suomen Bensinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL rf och länsstyrelserna och anvisningen gäller fr.o.m. 1.1.2008 tills vidare.

FÖRSÄLJNING AV ALKOHOLDRYCKER

Detaljhandel

Med detaljhandel med alkoholdrycker avses försäljning av drycker för bortföring och förtäring på annan plats. Förtäring av alkohol på försäljningsstället är förbjuden. Personalen är skyldig att övervaka att alkoholdrycker inte förtärs i försäljningslokalen (AL 58 §). Om köpmannen innehar utrymmen avsedda för kunder i anslutning till sin butik, (t.ex. kaffehörna eller bord och stolar för kunderna) skall köpmannen se till att alkoholdrycker inte heller förtärs i dessa utrymmen. Förtäring av alkoholdrycker får inte heller tillåtas på försäljningsställets gårdsområden.

Enligt alkohollagen har endast Alko Ab rätt att sälja alkoholdrycker genom att sända dessa till en beställare eller köpare. Denna rättighet har inte andra innehavare av detaljhandelstillstånd. En innehavare av detaljhandelstillstånd får alltså inte leverera alkoholdrycker tillsammans med livsmedel hem till en kund.

Detaljhandel får inte bedrivas i en lokal där servering av alkoholdrycker förekommer. Om både detaljhandel och förplägnadsrörelse bedrivs på samma driftställe, skall affärsverksamheterna och affärslokalerna vara tydligt separerade från varandra med egna kassafunktioner. De alkoholdrycker som anskaffats för detaljhandel respektive för servering skall förvaras separerade från varandra. Närmare anvisningar om alkoholdryckers servering och serveringsställen finns i publikationen Alkoholärenden i restaurangverksamheten på STTV:s webbsidor www.sttv.fi.

I detaljhandel får alkohol säljas endast i färdigt fyllda slutna kärl (AF 11 §).

Definitioner som avser alkoholdrycker

Alkoholdryck är en dryck som är avsedd att förtäras och som innehåller mer än 2,8

volymprocent etylalkohol. Med svag alkoholdryck avses en alkoholdryck med en alkoholhalt på högst 22 volymprocent. Med stark alkoholdryck avses en alkoholdryck som innehåller mer än 22 volymprocent etylalkohol (AL 3 §).

Livsmedelsbutiker kan med särskilt tillstånd sälja alkoholdrycker som tillverkats genom jäsning och som innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol såsom s.k. mellanöl, cider, long drinks och vindrycker (AL 14 § 1 mom.). Drycker som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol är inte alkoholdrycker enligt alkohollagen och försäljningen av dessa kräver inte tillstånd. Vissa begränsningar som avser köparens ålder och produktreklamen gäller dock för försäljningen av dessa drycker.

Bestämmelserna i alkohollagen tillämpas inte på drycker med lägre alkoholhalt än 1,2 volymprocent etylalkohol.

Anskaffning av drycker

Ett försäljningsställe kan sälja de alkoholdrycker som tillståndshavaren har anskaffat med försäljningsställets tillståndsnummer från en tillverkare av alkoholdrycker eller från en partihandel. En tillståndshavare kan importera alkoholdrycker för försäljning vid eget detaljhandelsställe enligt alkohollagen 8 §. Innan importen inleds skall tillståndshavaren anmäla till Produkttillsynscentralen att han kommer att vara verksam som importör av alkoholdrycker (se STTV:s anvisning Kommersiell import av alkoholdrycker för servering eller detaljhandel under webbadressen www.sttv.fi).

Försäljningen får endast avse genom jäsning framställda alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol. Om tillståndshavaren har både detaljhandels- och serveringstillstånd skall tillståndshavaren

skaffa alkoholdryckerna separat för respektive verksamhet med eget tillståndsnummer. Alkoholdrycker som anskaffats för servering får inte användas för detaljhandel och vice versa. Om tillståndshavaren har flera detaljhandelsställen skall han anskaffa alkoholdrycker separat med eget tillståndsnummer till varje försäljningsställe.

Föreskrifter om försäljningspersonalen

Ingen undre åldersgräns är stadgad för försäljare på detaljhandelsställen som säljer genom jäsning framställda alkoholdrycker med högst 4,7 volymprocent alkohol. På detaljhandelsstället skall dock en person finnas som fyllt 18 år och som ansvarar för att försäljningen av alkoholdrycker sker lagenligt (AF 17 § 2 mom).

Tillståndshavaren skall ordna övervakningen av försäljningen så att den person som fyllt 18 år och ansvarar för försäljningen effektivt kan övervaka och vid behov ingripa i försäljningen.

Försäljningstider

Detaljhandel med genom jäsning tillverkade alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol får ske under den tid som detaljhandelsstället enligt bestämmelserna om öppettider får hållas öppet för allmänheten. Försäljning är dock alltid förbjuden under alla veckodagar mellan klockan 21.00–09.00 (AF 14 §, ändr. 933/2006).

Försäljningsställets öppethållningstid kan alltså vara längre än försäljningstiden för alkoholdrycker. Försäljningen av alkoholdrycker kan oberoende av öppethållning ändå inledas tidigast klockan 09.00 och skall avslutas senast klockan 21.00.

Kunderna får betala de alkoholdrycker som de får tillgång till före klockan 21.00 i kassan efter klockslaget 21.00. Om försäljningsstället stängs klockan 21.00, kan kun-

der som har kommit in i affären före detta även säljas alkoholdrycker. Om affären får fortsätta att vara öppen efter klockan 21.00, bör man se till att kunderna inte får tillgång till alkoholdrycker efter klockan 21.00.

Bestämmelserna om försäljningstiden för alkoholdrycker skall noggrant följas. Om försäljningsstället öppnas före klockan 9.00 eller om det hålls öppet efter klockan 21.00, är det med tanke på övervakningen och för att underlätta kontrollen ändamålsenligt att genomföra olika tekniska ändringar och arrangemang i försäljningen. Sådana kan vara t.ex. att stänga alkoholdrycksavdelningarna och kylskåpen, att täcka in dryckerna eller att förvara dem i lagret. Genom sådana åtgärder och tydlig skyltning informeras kunderna om att försäljningstiden för alkohol ännu inte börjat eller att den redan slutat.

Placering av alkoholdrycker

För att understryka alkoholdryckernas speciella karaktär och underlätta övervakningen av försäljningen bör alkoholdryckerna placeras tillräckligt åtskilt från läskedrycker.

I detaljhandeln förekommer alkohohaltiga drycker som köparen kan ha svårt att identifiera som alkoholdryck. Produkternas namn, förpackningar och påskrifter samt dryckernas färg etc. kan vara så lika läskedrycker att risken för att kunden gör ett misstag är reell. En separat placering av alkoholdryckerna gagnar därigenom även kundens intressen.

Prissättning av alkoholdrycker

Alkohollagens nya bestämmelser om prissättning av och prisreklam för alkoholdrycker trädde ikraft 1.1.2008. De nya bestämmelserna förbjuder givandet av mängdrabatt samt utannonsering av kortvariga extrapriser på alkoholdrycker utanför försäljningsstället.

Det är förbjudet att saluföra två eller flera förpackningar alkoholdryck med mängd-rabatt eller till ett nedsatt totalpris på så sätt att priset per enhet för dessa produkter blir högre om de köps separat. Försäljningsstället får fortfarande fritt bestämma om priset på alkoholdrycker, men priset på exempelvis en flaska öl får inte vara dyrare när konsumenten köper en enda flaska jämfört med om han köper ett flerpack på 6 eller 12 flaskor eller en korg på 24 flaskor.

Försäljningsstället får inte i syfte att kringgå bestämmelsen vägra att sälja sådana alkoholdrycker styckvis som är förpackade i flerförpackningar. Om t.ex. ölsorten X säljs i 12-pack för 9,90 euro, måste samma öl säljas också enskilt. Den enskilda ölflaskans pris får då inte överstiga 82 cent.

Annonsering av alkoholdryckernas priser

De nya bestämmelserna i alkohollagen begränsar prisreklam för alkoholdrycker då annonseringen av priset sker utanför försäljningsstället. Det är förbjudet att utanför försäljningsstället utannonsera priserbjudanden för alkoholdrycker om erbjudandet är i kraft kortare tid än två månader.

Sådana priser på alkoholdrycker som är i kraft mindre än två månader får inte placeras så att de syns utanför försäljningsstället, som på försäljningsställets dörr, fönster eller på gatan. Man får heller inte utannonsera kortvariga priser i television, radio, tidningar eller utomhusreklam. Prisreklam som gäller alkoholdrycker är tillåten bara då erbjudandet är i kraft oavbrutet i minst två månader.

Giltighetstiden för ett priserbjudande som gäller alkoholdryck skall kunna utredas på alkoholmyndighets begäran. Det underlättar tillsynen om man i marknadsföringen anger den tid ett pris är i kraft och minskar myndigheternas behov av att utreda prisets varaktighet med tillståndshavaren. Om priset på en alkoholdryck avses gälla tillsvidare,

rekommenderas att man i annonseringen anger från vilken tidpunkt priset varit i kraft.

Tillståndshavaren skall se till att pris-märkningen är tydlig och placerad vid korrekta produkter. Försäljningspriset för flaskor och burkar med pant skall anges inklusive pant. Dryckernas pris per liter anges utgående från innehållet utan pant.

Försäljning av alkoholdrycker på kredit och kreditarrangemang

Alkohol får inte säljas på kredit, mot pant eller genom byteshandel. Alkoholdrycker kan dock säljas på kredit till samfund och till enskilda personer med iakttagande av creditsystem som Produkttillsynscentralen har godkänt (AF 16 §).

Enligt de föreskrifter Produkttillsynscentralen har utfärdat kan alkoholdrycker säljas till enskilda personer på kredit med sådana kredit- och betaltidskort som försäljningsstället godkänner eller på konto som kunden har i butiken eller i butikskedjan. Kontoförsäljningen skall bygga på ett kreditförsäljningsavtal där kreditbeloppet är begränsat och betalningstiden fastställd. Dessutom krävs en effektiv övervakning av kreditförsäljningen och åtgärder vid betalningsstörningar av butiken.

Tillståndshavaren och personalen får inte låna ut pengar till kunder för att dessa skall kunna köpa alkoholdrycker. Långivningen jämställs i sådana fall med olovlig kreditförsäljning.

Reklam och andra säljfrämjande åtgärder för alkoholdrycker

Reklam för svaga alkoholdrycker (högst 22 volymprocent alkohol) är i princip tillåten. Reklamen är dock förbjuden om den innehåller säljfrämjande metoder som strider mot god sed eller är opassande, eller om reklamen riktas till minderåriga. Produkttill-

synscentralen har upprättat en reklamansvisning som innehåller exempel på tolkningar av bestämmelserna. Vid bedömningen av när en verksamhet skall anses vara lagstridig är dock marknadsföringens helhetsintryck oftast avgörande.

Reklamen för alkoholdrycker skall vara saklig och sansad. Det är inte tillåtet att med hjälp av reklam speciellt locka s.k. svaga konsumentgrupper såsom ungdomar eller storförbrukare och överkonsumenter av alkohol. Det är inte tillåtet att ge en positiv beskrivning av en alkoholdrycks styrka eller frikostiga konsumtion och inte heller att ge en felaktig bild av alkoholens egenskaper eller effekter.

Det är tillåtet att ordna demonstrationer av de produkter som ingår i försäljningstillståndet på ett detaljhandelsställe men provsmakning av produkterna är inte tillåten. Alkoholdrycker får inte delas ut kostnadsfritt. Inga produkter som inte har ett uppenbart sakligt samband med alkohol-

drycken får lämnas på köpet till en köpare av alkoholdrycker.

Tillåtna är dock en butiks stamkundssystem i vilka alkoholdryckerna endast utgör en del av sådana produktinköp som kan ge kunden gottgörelse i kedjans butiker. Gottgörelsens storlek skall vara måttlig och får inte lämnas till kunden i form av en alkoholdryck eller tobaksprodukt.

Lotterier eller tävlingar för allmänheten med alkoholdrycker som vinster får inte arrangeras på ett detaljhandelsställe.

Om reklammaterial som avser andra svaga alkoholdrycker än de som anges i försäljningstillståndet visas på försäljningsstället, skall reklamen ordnas så, att kunderna inte får en felaktig uppfattning om de alkoholdrycker som säljs vid försäljningsstället.

Produktillsynscentralen har separat utfärdat detaljerade anvisningar för reklam och säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker (Anvisning Dnr 2/02/99, se www.sttv.fi).

FÖRBUD FÖR FÖRSÄLJNING AV ALKOHOLDRYCKER

Åldersgräns för inköp är 18 år

Försäljning av alkoholdrycker till personer under 18 år är inte tillåten på ett detaljhandelsställe (AL 16 §).

Inte heller drycker med 1,2–2,8 volymprocent etylalkohol får enligt lagen säljas till en person under 18 år. Trots att sådana drycker (mjöd, pilsner samt vissa cider- och long drink-drycker) inte är alkoholdrycker i lagens mening kan de innehålla en betydande mängd alkohol. Därför är försäljningen av dessa till minderåriga förbjuden. Två flaskor lättcider innehåller till exempel i stort sett samma mängd alkohol som en flaska mellanöl.

En person som köper alkoholdrycker

skall på begäran styrka sin identitet för att visa att han är myndig (AF 18 §).

Om försäljaren inte säkert vet att en ung kund har fyllt 18 år skall kundens ålder alltid kontrolleras. Att kunden har uppnått tillräcklig ålder för inköp av dryckerna skall utredas med hjälp av en identitetshandling som en myndighet har utfärdat. Sådana handlingar är identitetskort, pass och körkort (åldern skall även kontrolleras på ett körkort, eftersom innehavaren av ett moped- eller traktorkort kan vara under 18 år). Fotografiet på identitetskortet skall överensstämma med den person som visar identitetshandlingen.

Försäljning av alkoholdrycker till minderåriga utan kontroll av åldern är en allvarlig försäljningsöverträdelse för vilken påföljden

enligt rådande sanktionspraxis är en återkallelse av detaljhandelstillståndet för viss tid. Försäljning av alkoholdrycker till en person under 18 år är alltid en lagöverträdelse även om den unga personen ser fullvuxen ut.

Lagen innehåller inga bestämmelser för försäljning av drycker som innehåller under 1,2 volymprocent alkohol. Rekommendationen är dock att drycker som innehåller alkohol inte skall säljas till barn även om alkoholhalten understiger 1,2 volymprocent.

Kund som uppträder störande eller är berusad

Försäljning av alkoholdrycker till personer som uppträder störande eller är uppenbart berusade är inte tillåten (AL 16 §).

Kännetecknen för en berusad person är olika funktionella störningar såsom ostadighet, sluddrigt eller högljutt tal, osäkra och famlande rörelser, dåsighet, glasartad blick etc.

En berusad persons omdömesförmåga är kraftigt reducerad. Den berusade är oberäknelig och det är svårt att förutse hans beteende. Den berusade kan uppträda aggressivt mot försäljaren när han inte får köpa alkoholdrycker på grund av berusningen.

Att neka försäljning är en del av den yrkesfärdighet som krävs av en försäljare. Detta bör ske utan att sära eller irritera kunden samt så att andra kunder inte störs i onödan. Vägran att sälja kan orsaka en störningssituation. Det är viktigt att försöka förebygga att störningssituationer uppstår och därför skall uppenbart berusade personer hindras att komma in i butikslokalerna.

I hanteringen av hotande lägen är försäljarens egen och kundernas säkerhet det viktigaste. Tillståndshavaren skall på förhand instruera försäljningspersonalen angående sådana problemlägen så att dessa kan hanteras lagenligt utan att äventyra säkerheten. I butiken bör man komma överens om

agerandet i eventuella störningssituationer och hur kassan vid behov kan få hjälp för att reda ut en situation.

Försäljning till en uppenbart berusad person är en överträdelse för vilken länsstyrelsen kan fastställa påföljder för tillståndshavaren, till exempel förbud att sälja alkoholdrycker under en viss tid. Även en försäljare kan få bötesstraff för försäljningsöverträdelser (AL 93 §).

Missbruk av alkoholdrycker och otillåten förmedling

Alkoholdrycker får inte säljas på detaljhandelsställen om det finns skäl att misstänka att alkoholdrycker missbrukas eller överläts eller förmedlas olovligt (AL 16 §).

Det är förbjudet att mot arvode förmedla alkoholdrycker. Alkoholdrycker får inte heller utan arvode förmedlas till uppenbart berusade personer eller personer under 18 år (AL 31 §).

Försäljningen skall ordnas så att iakttagandet av detaljhandelsförbudet kan övervakas på ett tillförlitligt sätt och att brister och störningar kan förebyggas effektivt (SHM:s beslut 136/1995, 5 §).

Om personalen har motiverade skäl att misstänka att en kund olagligt förmedlar alkoholdrycker skall personalen neka försäljning. Minderåriga kommer i allmänhet över alkoholdrycker med en förmedlares hjälp. Ofta sker överlåtelsen av alkoholdryckerna utanför butiken eller i butikens omedelbara närhet. Därför bör tillståndshavaren och personalen om möjligt utsträcka övervakningen så att den även täcker butikens närmaste omgivning. Därigenom är det möjligt att få reda på vilka personer som deltar i förmedlingsverksamhet och förhindra olovlig förmedling.

ÖVERVAKNING AV DETALJHANDEL

Tillståndshavarens egenkontroll

Innehavaren av detaljhandelstillståndet har det primära ansvaret för övervakningen av detaljhandeln med alkoholdrycker. Tillståndshavaren skall se till att personalen känner bestämmelserna om detaljhandel med alkoholdrycker och följer dessa. Försäljningen skall arrangeras så att övervakningen av försäljningen är effektiv. Försäljningspersonalen svarar för att detaljhandeln sker enligt gällande bestämmelser. Förfaranden som bryter mot bestämmelserna kan leda till ett personligt ansvar och medföra straffpåföljder till exempel i form av böter.

Alkoholmyndigheterna rekommenderar att en egenkontrollplan upprättas för försäljningsställen som bedriver detaljhandel med alkoholdrycker. Syftet med planen är att se till att försäljningen av alkoholdrycker sker enligt gällande bestämmelser och föreskrifter. Egenkontrollplanen är även ett viktigt hjälpmedel vid introduktionen av nyanställd personal. Vid upprättandet av planen skall butikens affärsidé samt butikens speciella karaktär och övriga förhållanden uppmärksammas.

Produkt tillsynscentralen har utarbetat en handbok som beskriver syftet med och genomförandet av egenkontroll i detaljhandel med alkoholdrycker. Handboken ger information om de viktigaste bestämmelserna inklusive förklaringar såsom iakttagande av åldersgränser, försäljning till berusade och störande personer, förmedling och överlåtelser av alkoholdrycker, försäljningstider och försäljningsarrangemang samt försäljning på kredit. Handboken innehåller även en modell för upprättandet av en butiksspecifik egenkontrollplan. (se STTV:s anvisning "Handbok över egenkontrollen i detaljhandeln med alkoholdrycker", www.sttv.fi)

Myndighetsövervakning

Den övervakning myndigheterna utför består av förhandsövervakning av näringsidkarna och affärsställena i samband med behandlingen av tillståndsansökan. När verksamheten har inletts sker övervakning bland annat i form av kontrollbesök på försäljningsställena.

Länsstyrelsen övervakar detaljhandeln med alkoholdrycker samt reklamen och säljfrämjandet för alkoholdrycker inom sitt område och ger vägledning och rådgivning avseende försäljningen. Övervakningens syfte är att förebygga missförhållanden och överträdelser. I Produkt tillsynscentralens uppgifter ingår, förutom övervakningen, även tillståndsförvaltning och styrning av övervakningen samt övervakning av reklamen och säljfrämjandet för alkoholdrycker i hela landet.

Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn har hand om tillsynen av de sanitära förhållandena i livsmedelslokaler. Polisens uppgift är att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten.

Myndighetens rätt till inspektion och information

Länsstyrelsen och Produkt tillsynscentralen har rätt att för övervakning kontrollera försäljningsställets lokaler och verksamhet samt att kontrollera de handlingar som är nödvändiga för övervakningen. De har även rätt att ta del av meddelanden, uppgifter och handlingar som är erforderliga för övervakningen. Tillståndsbeslutet eller en kopia av beslutet skall till exempel förvaras synligt på försäljningsstället. Länsstyrelsen och Produkt tillsynscentralen har även rätt att kostnadsfritt ta och få sådana prover som är nödvändiga för övervakningen.

Tillståndshavaren skall årligen lämna en s.k. årsrapport till länsstyrelsen i vilken uppgifter om försäljningen av alkoholdrycker och livsmedel rapporteras i euro. Länsstyrelsen skickar årsrapportblanketter med ifyllnadsanvisningar till tillståndsinnehavare. Årsrapporten skall tillställas länsstyrelsen inom angiven tid per post eller fax. Rapporten kan också lämnas elektroniskt på adressen <https://www.sttv.fi/lomakkeet/uudet/loginea.asp>.

Påföljder vid överträdelser

Vid brott mot bestämmelserna om försäljning av alkoholdrycker kan innehavaren av detaljhandelstillståndet få en anmärkning, en skriftlig varning eller förkortade försälj-

ningstider för försäljningen av alkoholdrycker. Detaljhandelstillståndet kan återkallas utan ersättning antingen för viss tid eller permanent vid en allvarlig överträdelse eller vid upprepade överträdelser eller om tillståndshavaren anses ha förlorat de förutsättningar eller den tillförlitlighet som krävs för tillståndet (AL 15 §).

Polisen kan avbryta försäljningen tillfälligt under högst ett dygn om det är nödvändigt för upprätthållandet av ordningen.

Vid överträdelser som avser reklam för alkoholdrycker kan anvisningar lämnas till tillståndshavaren för korrigerande eller borttagning av felaktig reklam. Dessutom har tillsynsmyndigheten möjlighet att förbjuda fortsatt eller upprepad reklam eller säljfrämjande verksamhet som bryter mot bestämmelserna.

ANSÖKAN OM DETALJHANDELSTILLSTÅND FÖR ALKOHOLDRYCKER

Detaljhandelstillstånd

Ett detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker gäller specifikt för en näringsidkare och ett försäljningsställe. En näringsidkare som redan beviljats försäljningstillstånd för ett försäljningsställe får inte inleda försäljning av alkoholdrycker i en annan butiklokal innan han har fått detaljhandelstillstånd för denna lokal.

Om en tillståndshavare överlåter försäljningsstället till en annan företagare som fortsätter affärsverksamheten på stället får inte den nya företagaren sälja alkoholdrycker på försäljningsstället innan tillståndsmyndigheten efter ansökan har beviljat honom detaljhandelstillstånd. Ett detaljhandelstillstånd kan inte säljas, pantsättas eller överföras på annat sätt. Detaljhandelstillståndet ger rätt att sälja alkoholdrycker till konsumenter. Försäljning av alkoholdrycker för servering eller till en annan detaljhandlare kräver partihandelstillstånd.

Ansökan om detaljhandelstillstånd

Innan försäljning av alkoholdrycker inleds måste man söka och få ett detaljhandelstillstånd för den lokal eller plats där man har för avsikt att bedriva försäljningsverksamheten. Detaljhandelstillståndet för alkoholdrycker söks hos den länsstyrelse inom vilkens område detaljhandelsstället finns.

En ansökningsblankett som visar vilka handlingar som skall bifogas ansökningsblanketten fås hos länsstyrelsen eller på www.suomi.fi.

Förutsättningar som gäller tillståndshavare

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker kan beviljas till en enskild person, ett företag eller ett samfund som bedöms ha de förutsättningar och den tillförlitlighet som krävs för

verksamheten. Den sökandes förutsättningar och tillförlitlighet utreds av polisen och vid behov genom utlåtanden som begärs in av andra myndigheter.

Vid tillståndsprövningen beaktas den sökandes ekonomiska förutsättningar och hans lämplighet att bedriva detaljhandel med alkoholdrycker. Tillstånd kan förvägras bl.a. på grund av sökandens konkurs eller om han trätt i likvidation eller har försummat sina betalningsskyldigheter eller om han som person inte är lämplig, t.ex. på grund av alkohol- eller drogmisbruk.

Under bildning varande bolag och övriga samfund

Detaljhandelstillstånd kan inte beviljas för ett aktiebolag, ett andelslag eller en förening som håller på att bildas, eftersom dessa inte har rättshandlingsförmåga innan de är registrerade. Om ett tillstånd söks i ett sådant fall och beviljas för en enskild person skall tillståndsärendet lämnas till tillståndsmyndigheten för behandling när registreringen är slutförd, om affärsverksamheten bedrivs för samfundets räkning. Ett bildat öppet bolag och ett kommanditbolag kan söka tillstånd i eget namn när grundanmälan angående bolaget har lämnats till registermyndigheten.

Krav på verksamhetsområde och FO-nummer

Den sökandes verksamhetsområde skall, enligt registreringen i handelsregistret, vara lämpligt för detaljhandel med alkoholdrycker (t.ex. dagligvaruhandel, försäljning av livsmedel, kioskverksamhet etc.). I länsstyrelsen registreras ansökningarna enbart med hjälp av FO-nummer. En förutsättning för ansökan är därför att den sökande har ett FO-nummer redan vid anhängiggörandet av ärendet.

Krav på detaljhandelsstället

För att detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker skall kunna beviljas skall detaljhandelsställets placering och försäljningslokaler samt verksamhet vara ändamålsenliga. Försäljningen skall även vara så ordnad att en effektiv övervakning är möjlig. Dessutom skall försäljningslokalen vara ändamålsenligt utrustad för försäljning av alkoholdrycker och försäljningen skall ske inomhus.

Detaljhandelsstället skall vara i den sökandes besittning. Försäljningsstället skall vara så placerat att försäljningen av alkoholdrycker inte förorsakar ordningsstörningar eller andra olägenheter för dem som bor i omgivningen eller för servicen i samhället och övriga funktioner. Länsstyrelsen kan vid behov begära utlåtande av andra myndigheter eller av t.ex. bostadsaktiebolag.

Försäljningsställets sortiment av livsmedel och andra dagligvaror skall vara tillräckligt mångsidigt. Försäljningen av alkoholdrycker får inte inta en dominerande ställning i affärsverksamheten. Försäljningsställets sortiment skall innehålla produkter i sådan omfattning att försäljningsstället kan fungera som plats för en familjs kompletteringsinköp av normala baslivsmedel och dagligvaror.

Den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten övervakar de sanitära förhållandena i livsmedelslokaler. Försäljningslokalen skall inneha ett godkännande som är utfärdat av livsmedelstillsynsmyndigheten. Anmälan skall göras till tillsynsmyndigheten då verksamhetsidkaren byts eller då betydande ändringar sker i verksamheten. Anmälningsblanketter och tilläggsinformation lämnas av den egna kommunens livsmedelstillsynsmyndighet.

Om återvinning av dryckesförpackningar stadgas i avfallslagen. Säljare av drycker ingående i återvinningsssystem är enligt avfallslagen skyldig att ta emot tomma dryckesförpackningar av den som köper sådana drycker (Avfallslagen 18 h §).

Ansökningarnas behandlingstider

Det är bäst att lämna in ansökan i god tid innan försäljningsstället öppnas, eftersom försäljningen är olaglig utan tillstånd eller med en tidigare ägares tillstånd. Om länsstyrelsen anser att den inte har fått en tillräcklig utredning i en ansökan och dess bilagor för godkännandet av ett försäljningsställe, skall en inspektion av försäljningsstället utföras i närvaro av den som söker försäljningstillståndet eller hans representant före godkännandet.

Försäljningen kan inledas först när länsstyrelsen meddelat att den godkänt försäljningsstället. Behandlingstiden för ansökningar är i genomsnitt cirka en månad. I vissa fall kan till exempel utredningen av den sökandes tillförlitlighet kräva längre tid. Bristfälliga handlingar fördröjer behandlingen av en ansökan.

Tillståndsbeslutet skickas till den sökande per post. Tillståndshavaren kan även om han önskar hämta tillståndet hos länsstyrelsen.

Sökande av ändring

Den som är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan söka ändring genom skriftligt besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvärsskrivelsen skall tillställas förvaltningsdomstolen inom 30 dagar efter att beslutet delgivits.

Ändringar som sker på detaljhandelsstället

Innan sådana ändringar som har betydelse för verksamheten eller tillsynen utförs på ett detaljhandelsställe, skall innehavaren av detaljhandelsstillståndet anmäla detta till länsstyrelsen. Ändringarna kan tas i bruk först när länsstyrelsen meddelat att den godkänt dem (AF 13 §).

Ändringar som kräver godkännande av tillståndsmyndigheten är bland annat betydande utvidgningar av försäljningslokalen och flyttningar t.ex. inom en affärsfastighet.

Ändringar i ett företags ägarförhållanden och förvaltning

Om väsentliga ändringar sker i ägarförhållandena i det företag som innehar tillståndet eller om bestämmanderätten i företagets förvaltning ändras skall ändringarna anmälas till länsstyrelsen.

När länsstyrelsen har utrett t.ex. bolagets nya aktieägares eller styrelsemedlemmars tillförlitlighet och förutsättningar för försäljning av alkoholdrycker informeras företaget om detta. Under behandlingen av anmälan får försäljningsverksamheten fortsätta på normalt sätt.

Om tillståndshavaren överlåter affärsverksamheten till ett annat bolag eller en annan enskild näringsidkare skall den som fortsätter verksamheten söka ett nytt detaljhandelsstillstånd för alkoholdrycker. Den nya företagaren kan inte sälja alkoholdrycker innan han beviljats ett nytt tillstånd för försäljningsstället (se kap. "Detaljhandelsstillstånd").

Namnändringar

Om tillståndshavarens namn, adress eller verksamhetsställets namn ändras skall detta anmälas till länsstyrelsen. Den information som avser försäljningsställen lagras i alkoholnäringsregistret som upprätthålls av länsstyrelserna och Produkttillsynscentralen. Korrekt information är viktig bl.a. för uppgifterna om försäljning och leveranser av alkohol samt för uppbärning av tillsynsavgifter.

Verksamhetens upphörande

När försäljningen av alkoholdrycker upphör skall detta anmälas skriftligt till länsstyrelsen inom två veckor. Om en innehavare av detaljhandelsstillstånd försätts i konkurs och önskemål finns om fortsatt försäljning av alkoholdrycker skall konkursboet kontakta länsstyrelsen.

När verksamheten upphör eller överförs till en annan ägare får lagret av alkoholdrycker överlåtas på de villkor länsstyrelsen fastställer. Lagret av alkoholdrycker kan överföras på försäljningsställets nya ägare, till ett annat detaljhandelsställe eller återlämnas till partihandeln. Överlåtelsepriset avtalas mellan köparen och säljaren. Tillståndshavaren skall också lämna en årsrapport till

länsstyrelsen om försäljningen fram till den dag då verksamheten upphör.

En handling skall upprättas över överlåtelsen av lagret av alkoholdrycker till den nya ägaren eller till ett annat försäljningsställe. Ur handlingen skall framgå vilka och hur mycket alkoholdrycker som överlåts. Överlåtelsehandlingen skall vid behov visas för tillståndsmyndigheten.

TILLSTÅNDS- OCH TILLSYNSAVGIFTER

Tillståndsmyndigheten uppbär avgifter av tillståndshavaren för de tillståndsbeslut myndigheten fattar samt en årlig tillsynsavgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. Enligt lagen skall storleken på den avgift som uppbärs för offentligrättsliga prestationer motsvara storleken på de totala kostnader produktionen av prestationen

medför. Avgifterna kan utsökas utan dom eller beslut.

Avgifterna för länsstyrelsens prestationer fastställs av inrikesministeriet.

Den avgift som uppbärs för beslut om detaljhandelstillstånd är 210 euro.

Årsavgiften för tillsyn av detaljhandel är för varje butik 105 euro.

STADGANDEN OCH BESTÄMMELSER

- Alkohollag (8.12.1994/1143, ändrad 11.5.2007/588)
- Förordning om alkoholdrycker och sprit (22.12.1994/1344, ändrad 19.10.2006/933)
- Social- och hälsovårdsministeriets beslut om försäljningsställen för och försäljning av genom jäsnings tillverkad alkoholdryck som innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol (31.1.1995/136).

KONTAKTINFORMATION www.lansstyrelsen.fi

LÄNSSTYRELSEN I SÖDRA FINLANDS LÄN

Verksamhetsstället i Tavastehus

PB 150, Birger Jaarlin katu 15

13101 Tavastehus

Tfn 071 873 0421

Fax 071 873 2178

Regionala serviceenheten i Helsingfors

PB 110, Bangårdsvägen 9

00521 Helsingfors

Tfn 071 873 0421

Fax 071 873 2558

Regionala serviceenheten i Kouvola

PB 301, Salpausselänkatu 22
45101 Kouvola
Tfn 071 873 0421
Fax 071 873 2691

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTRA FINLANDS LÄN

Verksamhetsstället i Åbo

PB 22, Självständighetsplan 2
20801 Åbo
Tfn 071 874 0531
Fax 071 874 2180

Servicebyrån i Björneborg

PB 129, Satakunnankatu 5
28101 Björneborg
Tfn 071 874 0531
Fax 071 874 2273

Regionala serviceenheten i Jyväskylä

PB 41, Cygnaeuksenkatu 1
40101 Jyväskylä
Tfn 071 874 0531
Fax 071 874 2842

Regionala serviceenheten i Tammerfors

PB 346, Uimalankatu 1
33101 Tammerfors
Tfn 071 874 0531
Fax 071 874 2500

Regionala serviceenheten i Vasa

PB 200, Wolffskavägen 35
65101 Vasa
Tfn 071 874 0531
Fax 071 874 2703

LÄNSSTYRELSEN I ÖSTRA FINLANDS LÄN

Verksamhetsstället i S:t Michel

PB 50, Maaherrankatu 16
50101 S:t Michel
Tfn 071 875 0331
Fax 071 875 2402

Regionala serviceenheten i Kuopio

PB 1741, Hallituskatu 12-14
70101 Kuopio
Tfn 071 875 0331
Fax 071 875 2443

Regionala serviceenheten i Joensuu

PB 94, Torikatu 36
80101 Joensuu
Tfn 071 875 0331
Fax 071 875 2473

LÄNSSTYRELSEN I ULEÅBORG

PB 293, Linnankatu 3
90101 Uleåborg
Tfn 071 876 0361
Fax 071 876 2119

Regionala serviceenheten i Kajana

Lönnrotinkatu 2 C
87100 Kajana
Tfn 071 876 0361
Fax 071 876 2122

LÄNSSTYRELSEN I LAPPLAND

PB 8002, Valtakatu 2
96101 Rovaniemi
Tfn 071 876 0371
Fax 071 876 2678

LÄNSSTYRELSEN PÅ ÅLAND

PB 58, 22101 Mariehamn
Tfn 018 635 270
Fax 018 635 268

**SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDENS
PRODUKTILLSYNSCENTRAL**

Alkoholadministrativa avdelningen

PB 210, Sparbankskaajen 2 A
00531 Helsingfors
Tfn (09) 3967 2731
Fax (09) 3967 2799

STTV Social- och hälsovårdens
produkt tillsynscentral

Sparbankskaian 2 A

PB 210

00531 Helsingfors

Tel. (09) 3967 270

Fax (09) 3967 2797

sttv@sttv.fi

www.sttv.fi